

1.B PISNI IZPIT IZ FIZIKE TRDNE SNOVI

8. junij 2026

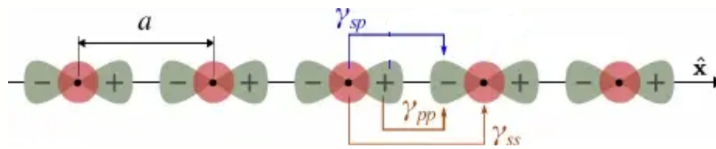
1. V približku tesne vezi obravnavaj verigo atomov, prikazano na skici. V izračunu upoštevaj po eno orbitalo s (rdeča) in po eno orbitalo p_x (zelena) na atom. Energije orbital v izoliranem atomu so $\varepsilon_s = -7 \text{ eV}$ in $\varepsilon_p = -4 \text{ eV}$. Vrednosti prekrivalnih integralov med najbližjimi sosedi so

$$\gamma_{ss} = - \int d\mathbf{r} \psi_s^*(\mathbf{r}) \Delta V(\mathbf{r}) \psi_s(\mathbf{r} - a\hat{\mathbf{x}}) = 1 \text{ eV},$$

$$\gamma_{pp} = - \int d\mathbf{r} \psi_{p_x}^*(\mathbf{r}) \Delta V(\mathbf{r}) \psi_{p_x}(\mathbf{r} - a\hat{\mathbf{x}}) = -1 \text{ eV}$$

$$\gamma_{sp} = - \int d\mathbf{r} \psi_s^*(\mathbf{r}) \Delta V(\mathbf{r}) \psi_{p_x}(\mathbf{r} - a\hat{\mathbf{x}}) = -1.5 \text{ eV},$$

kjer je a mrežna razdalja, $\hat{\mathbf{x}}$ pa enotski vektor v smeri verige. Prekrivalne integrale med bolj oddaljenimi sosedi ter prekrivalne integrale vrste α in β zanemari.

- (a) Naj bo $\gamma_{sp} = 0$. Izračunaj disperzijo elektronskega pasu, ki ga tvorijo orbitale s , in disperzijo elektronskega pasu, ki ga tvorijo orbitale p_x . Nariši obe disperziji. Kolikšna je širina energijske reže med pasovoma?
- (b) Izračunaj in nariši disperziji pasov, ki jih tvorijo orbitale s in p_x za primer, ko γ_{sp} zavzame zgoraj navedeno vrednost. Kolikšna je v tem primeru širina energijske reže med pasovoma?
2. Silicij je polprevodnik z energijsko režo 1.12 eV . Kristal silicija dopiramo z dvema vrstama primesi: fosforjem s koncentracijo $N_P = 2 \times 10^{14} \text{ cm}^{-3}$, ki deluje kot plitvi donor z ionizacijsko energijo $\Delta\varepsilon_P = 0.045 \text{ eV}$ pod robom prevodnega pasu, in žveplom s koncentracijo $N_S = 3 \times 10^{14} \text{ cm}^{-3}$, ki deluje kot globoki donor z ionizacijsko energijo $\Delta\varepsilon_S = 0.32 \text{ eV}$ pod robom prevodnega pasu. Efektivna gostota stanj v prevodnem pasu pri sobni temperaturi ($T = 300 \text{ K}$) znaša $N_c = 2 (2\pi m_c^* k_B T / h^2)^{3/2} = 2.8 \times 10^{19} \text{ cm}^{-3}$.
- (a) Predpostavi, da so plitvi donorji pri sobni temperaturi popolnoma ionizirani, globoki pa nevtralni. S pomočjo izraza za koncentracijo elektronov v prevodnem pasu oceni položaj kemijskega potenciala.
- (b) Uporabi vrednost kemijskega potenciala iz točke (a) za izračun deleža ioniziranih plitvih in globokih donorjev pri sobni temperaturi. Ali je bila predpostavka iz točke (a) upravičena?
- (c) Poišči boljši približek za delež ioniziranih plitvih in globokih donorjev pri sobni temperaturi.